

LA «LÍRICA RIGOROSÍSSIMAMENT CONTROLADA» DE JORDI CORNUDELLA

Edicions dels Quaderns Crema ens presenta un nou volum de la seva col·lecció «Poesia dels Quaderns Crema»: *Feli encès*, de Jordi Cornudella. Amb ell la col·lecció es referma en una línia doblement encomiable de qualitat, d'una banda, i de divulgació de veus noves —de poetes inèdits i mal coneguts— de l'altra.

Feli encès és el primer llibre de Jordi Cornudella, i justament per això sobta la qualitat general de la seva poesia, sostinguda a més en un just equilibri dels materials —formals o temàtics— que utilitza l'autor. És a això que fa referència Francesc Parcerisas, a la «Presentació» de l'obra, quan la defineix com a «lírrica rigorosíssimament controlada».

Equilibri i contenció són certament els pilars en què s'aguanta *Feli encès*, començant per l'estructura: un nucli central, «Petges de gat», precedit a manera d'introducció per «Amb daus plomats» i rematat amb «L'incendi submergit». Vull dir amb això que no es tracta de l'habitual recull de diversos treballs poètics més o menys relacionats, sinó d'un llibre unitari, en què cada part ha estat pensada i escrita tenint en compte el conjunt: a més d'un to i una temàtica comuns, al llarg de l'obra anem trobant la mateixa gamma d'imatges, que crea un ric joc de relacions i correspondències.

La primera part, «Amb daus plomats», consta de dos únics poemes llargs: «Tren de la rodalia» i «Suite abandonada». «Tren de la rodalia» és un interessant experiment de divagació-reflexió poemada amb un model clar: Ferrater; sobretot el Ferrater de «Poema inacabat» —títol que curiosament sembla evocat al segon poema d'aquesta primera part: «Suite abandonada». Un llenguatge volgutament prosaic i un vagareig mental aparentment trivial ens condueixen a través dels diversos sentiments-sensacions-records-reflexions que envolten el «jo» narrador al llarg d'un viatge amb tren. Sobre el fons de la realitat quotidiana, pigallada d'anècdotes insignificants (Les «escenes de comèdia americana», el «brogit de ràdio», el «baixador de Llavaneres»), el fil zigzaguejant del poema ens va portant, com de passada, als motius cabdals del llibre, que s'aniran desenvolupant més endavant: l'experiència amorosa —més

concretament l'experiència dolorosa de l'amor— i l'experiència poètica. En un dels revolts del poema se'ns dona el nexa d'unió entre l'una i l'altra —i, potser, el sentit final de tota l'obra:

(...) *Per encallar
el dolor, fer-lo extern, sempre he sabut
que més tard o més d'hora hauré d'escriure:
m'ha vençut un sol vici i aquest.*
(«Tren de la rodalia»)

Quan arribem al final del trajecte, ens adonem que el poeta ens tenia un camí marcat, molt menys atzarós del que semblava: el paisatge crepuscular sobre Barcelona, la finestreta, el tren, el pensament i el record, de nou el tren i altra vegada el paisatge extern —ara ja nocturn— amb Barcelona al fons. Hi ha doncs una direcció clara, de fora a dins i de dins a fora, en una mena d'estructura circular emmarcada per un començament i un final que es toquen:

*No sé si és important, i tanmateix
voldria dir-ho tot*
(...)
no
he dit gairebé res, no era important
(«Tren de la rodalia»)

Valgui aquesta detallada anàlisi del poema que enceta el llibre per donar una idea del treball poètic de Cornudella al llarg de l'obra.

«Suite abandonada» ens introdueix ja més directament al tema central del llibre: la dolorosa impossibilitat d'assolir una relació amorosa satisfactòria, aquesta «malaptesa» que dona títol a un dels poemes de la segona part. I ens introdueix també al joc d'imatges que serviran de suport poètic a la reflexió (les del camp semàntic del foc, per exemple).

Entrem doncs al nucli central, «Petges de gat»: el poeta evoca un amor passat, no reeixit, i al mateix temps reflexiona sobre aquesta evocació poètica que en fa:

*el mar és metafòric i un quadern
no pot saber cap rumb i no li resta
ni el consol d'un naufragi
(«É a mesma saudade en mim»)*

La contenció i l'equilibri s'imposen en tot moment en un tema que normalment es presta al desfermament sentimental i poètic. És particularment reeixida la curiosa disposició d'imatges a cada poema (normalment amb un marc referencial unitari: «mar»-«naufragi»-«rumb»-«timoner» o «pou»-«corrents»-«gorga»-«set», per posar només dos exemples.

El llibre, però, quedaria només com una obra d'acurada elaboració i resultats molt correctes (potser correctíssims i tot), si no fos per la tercera part, «L'incendi submergit», on el poeta ha concentrat tota la capacitat de sorpresa, d'encís, de màgica bellesa, que ens havia escatimat fins aquí. En unes breus unitats de dos versos, les imatges que havíem anat trobant al llarg del llibre prenen vida pròpia i dibuixen elles soles tota l'experiència amorosa i poètica que l'autor ens havia anat escrivint. Una petita mostra d'aquestes «Variacions sobre un silenci» —tal com se subtitula aquesta tercera part— bastarà per tenir una idea de la capacitat suggestiva d'aquests breus aforismes poètics, lligats entre ells per belles combinacions imatgístiques:

*He fondejat les naus a frec de l'illa,
ran del teu arxipièlag ancorat molt més a fondo.*

*Desconsolat piròman solitari,
no sóc el bus que atenyi les arrels.*

*L'incendi és un excés, les flames decebudes.
Com ha cremat el buc a l'avançada.*

*Illes verges encara de fogueres!
L'escuma de l'onada m'hi acostarà les cendres.*

Feli encès és doncs un llibre on res no és gratuït, on tot és al seu

lloc, i malgrat això, o justament per això, la poesia sorgeix del fons dels seus versos continguts amb una esplèndida capacitat d'evocació i de suggestió.

RAMON FARRÉS